

РЕЦЕНЗИЯ

От: доц. д-р Зорница Димова Стоянова

УНСС, катедра „Икономика на природните ресурси“

Научна специалност „Икономика и управление (Аграрен мениджмънт)“

Относно: дисертационен труд за присъждане на образователна и научна степен „доктор“ по докторска програма „Икономика и управление (Аграрна икономика)“

Основание за представяне на становището: участие в състава на научното жури по защита на дисертационния труд съгласно Заповед № 1043/02.12.2021 на Ректора на СА „Д.А.Ценов“, гр. Свищов

Автор на дисертационния труд: Росен Костадинов Коцев

Тема на дисертационния труд: Флуктуации в развитието на селските райони в България

I. Общо представяне на дисертационния труд

Дисертационният труд е обсъден и предложен за защита по реда на Закона за развитие на академичния състав в Република България от катедра „Аграрна икономика“ при Стопанска Академия „Димитър А. Ценов“ – Свищов. В съдържателно отношение, той се състои от въведение, изложение в три глави и заключение.

1. **Обект** - селските райони с техните специфики, различия, флуктуации и конкретни резултати, отразяващи приложението на отделните мерки от прилагането на Програмата за развитие на селските райони.

2. **Предмет** - проявените и проявляващите се флуктуации в селските райони в България под влиянието на различни фактори.

3. **Обем** - Дисертационният труд е в обем от 177 страници.

4. **Структура** – Структурата на дисертацията съдържа въведение, изложение в три глави, и заключение.

5. **Използвана литература** – Литературната справка съдържа 114 източника, от които 44 броя на кирилица, 32 броя на латиница, 22 нормативни документа и 16 интернет източника.

6. **Приложения** – Приложението са четири на брой и обхващат 10 страници.

II. Преценка на формата и съдържанието на дисертационния труд.

1. преценка на актуалността и разработеността на изследвания в дисертацията научен проблем и формулираните: предмет и обект, докторска теза, изследователски цели, задачи и методи на изследване, яснота и аргументираност на идеите, откроеност на новостите.

Основна цел на дисертационния труд е да се анализират състоянието и потенциалът за развитие на селските райони в контекста на преодоляването на флуктуациите в тях.

За постигането на посочената цел, в дисертацията са поставени за решаване следните изследователски задачи, които са свързани с:

- Да се изведат теоретичните основи на понятието „селски райони“, както и да се проведе сравнителен анализ на понятието „селски район“ в различни страни от ЕС;
- Да се направи анализ на характеристиките и общото състояние на селските райони и на тази база да се откроят основните проблеми за решаване;
- Да се характеризира ОСП на ЕС и да се анализират спецификите при прилагането ѝ в България;
- Да се анализира изпълнението и резултатите от прилагането на мерките по ПРСР 2007-2013 и ПРСР 2014-2020 в България.

Тезата на дисертационния труд е насочена към доказване на твърдението, че на база на установените различия в развитието и социално-икономическия статус на селските райони в Република България, илюстрирани, чрез конкретни данни, да се обоснове ролята на общата селскостопанска политика и на европейските фондове, за преодоляването на флуктуациите между и в селските райони и да се анализира ролята им на фактор за развитие на селските райони като цяло.

В дисертацията се тестват четири хипотези, пряко свързани с основната теза. Те са насочени към потвърждаването или отхвърлянето на твърденията, че:

- Неравенствата в развитието на отделните селски райони са свързани със спецификите на природо-географския комплекс и локациите на селските райони;
- Неравенствата в развитието на отделните селски райони търпят влиянието на недостатъчно ефективните мерки по програмите за развитие на селските райони;
- Неравенствата в развитието на отделните селски райони се дължат на неефективното управление на средствата от европейските фондове;
- Неравенствата в развитието на отделните селски райони се дължат на неефективните регионална и местна политики, които не подпомагат разгръщането и използването на потенциала на тези райони.

Основното съдържание на дисертацията е изложено в три глави. В първа глава е представено състоянието и потенциала за развитие на селските райони. Логично е включена част, касаеща теоретичните и институционални основи за обособяване на селските райони. Представени са проблеми в развитието на селските райони в България и ПРСР като инструмент на ОСП за развитие на селските райони.

Втора глава е посветена на предпоставките за възникване на флуктуации в селските райони. За тази цел са представени проблемите, свързани с подбора на бенефициенти, оси и мерки за подпомагане. В тази част на разработката са очертани и проблемите, свързани с реализацията и изпълнението на мерките по ПРСР през първия програмен период 2007-2013 г. Аналогично в третия параграф са представени проблемите, свързани с реализацията и изпълнението на мерките по ПРСР през втория програмен период 2014-2020 г.

Трета глава на дисертационния труд представя възможностите за преодоляване на флуктуациите в развитието на селските райони. В тази глава е реализиран анализ на изпълнението на осъществените приеми по ПРСР, направено е оптимизиране на дейностите в ПРСР по типове бенефициенти и ефекти на програмата върху селските райони и представено използването на възможностите на регионалния анализ за оценяване на ефектите от публичното подпомагане за избягване флуктуациите в развитието на селските райони в България.

Всичко това аргументира необходимостта от разработване на дисертационен труд на тема: „Флуктуации в развитието на селските райони в България“. Резултатите, които са постигнати чрез тази разработка идентифицират основни ключови проблеми в развитието на селските райони, като в дисертацията се дават и конкретни решения за преодоляване на флуктуациите в развитието на селските райони.

2. анализ на степента на разработеност на изследваната проблематика от други учени и доколко е отразено собственото отношение на автора по разглежданите въпроси.

В разработката е направен задълбочен преглед на съществуващата литература и представените в нея авторови мнения за развитието на селските райони, като се откроява и становището на докторант Коцев по представената тематика, свързана с идентифицирането на проблемите в развитието на селските райони. Подходът, който е предприет от автора дава възможност на Росен Коцев да представи собствените си възгледи.

3. мнение за обема на дисертационния труд.

Обемът на дисертационния труд – 177 стандартни страници отговаря на изискванията за такъв тип научно изследване. Съдържанието на разработката е балансирано и отделните глави са с размер, който позволява да се реализират задачите, поставени в дисертационния труд и дават възможност на докторант Коцев да разкрие вижданията и идеите си.

4. мнение за качеството и броя на предложения илюстративен материал – схеми, графики, таблици и др.

Разработката е подходящо илюстрирана, като са визуализирани представените изследователски идеи. В дисертационния труд са включени 26 фигури и 24 таблици. Добро впечатление прави табличното илюстриране на статистическите данни на МЗХГ, Евростат и други институции.

5. отношение по научната, езиковата и стиловата редакция – издръжаност на научния апарат, наличие на отклонения, повторения, на логически противоречия, съразмерност на частите и т.н.;

Дисертационният труд притежава научен стил и е написан на висок икономически език. Не се откриват наличие на отклонения, повторения или противоречия. Разработката е балансирана и съразмерна.

6. преценка на коректността и необходимостта от статистическа обработка на емпиричните данни – изчислителни процедури, значещи цифри и др.

За целите на научното изследване, авторът използва традиционни научно-изследователски методи като: статистически, математически, аналитичен методи, метод на демографския анализ, сравнителния анализ. Осъществен е анализ на данни на Държавен фонд „Земеделие“, Министерството на земеделието, храните и горите, Информационната система за управление и наблюдение на средствата от ЕС в България 2020, Националния статистически институт.

7. мнение доколко кандидатът е спазил правилата на научната етика (некоректно цитиране на литературните източници, публикуване на един и същ ръкопис на различни места, плагиатство, новият проблем “copy-paste” в научното творчество);

Текстовете на други автори, които са използвани са коректно цитирани, като положителен момент е, че авторът включва в интерпретацията на авторовите виждания своето собствено. Подписаната от автора декларация за оригиналност гарантира, че представената разработка е авторова и с оригинален характер.

8. мнение доколко авторефератът отразява точно и пълно труда.

Авторефератът коректно отразява съдържанието на дисертационния труд, като съдържа необходимата логическа последователност. В него са включени общата характеристика на разработката, структурата и съдържанието и кратко изложение на дисертационния труд и приносите.

III. Научни и научно-приложени приноси на дисертационния труд.

1. съдържа ли предлаганият текст развитие на съществуващи и/или издигане на нови научни идеи и резултати с мнение за тяхната значимост.

В дисертационния труд са формулирани и се откриват следните научни приноси:

- ❖ Дообогатени са теоретичните постановки, свързани със състоянието и потенциала за развитие на селските райони.
- ❖ Разработена е методика за изследване на проблемите и флукутуациите в развитието на селските райони.
- ❖ Идентифицирани са основните проблеми, свързани с подбора на бенефициенти, оси и мерки за подпомагане, както и проблемите, свързани с реализацията и изпълнението на мерките по ПРСР 2007-2013 и ПРСР 2014-2020 г.
- ❖ Разработени са практико-приложни направления, свързани с възможностите преодоляване на флукутуациите в развитието на селските райони.

2.има ли данни, че предложените идеи и резултати вече са намерили отзук и признание в специализираната литература.

Авторът е приложил доказателствен материал за отзук на изследването му в специализираната литература. Докторант Коцев е представил три публикации по разработката, които са пряко свързани с тематиката на дисертационния труд и отразяват основни части от него. Публикациите са в периода 2019-2021 година. Две от тях са представени на международни научно-практически конференции, организирани от СА Свищов и една е публикувана в Годишен алманах Научни изследвания на докторанти на СА Д. А. Ценов - Свищов.

IV. Критични бележки, въпроси и препоръки по дисертационния труд.

Към докторант Коцев имам препоръка проведеното изследване и научните резултатите от дисертационния труд да бъдат оформени като монографичен труд, като поставените в дисертацията идеи да бъдат доразвити.

V. Обобщено заключение и становище.

Дисертационният труд на Росен Коцев представлява самостоятелно изследване на актуален проблем, разработен задълбочено и съдържащ всички необходими приноси за изисканата степен. Докторантът показва задълбочени знания в областта на развитието на селските райони в България и способност за провеждане на самостоятелно научно изследване. Дисертационният труд отговаря на изискванията на ЗРАСРБ и на правилника за организацията и провеждането на конкурси за придобиване на научна степен и за заемане на академични длъжности в СА „Д.А.Ценов“ Свищов.

На основа на гореизложеното, оценявам положително разработката и предлагам на уважаемите членове на Научното жури да вземат решение за присъждане на образователната и научна степен „доктор“ по докторска програма „Икономика и управление (Аграрна икономика)“ на Росен Костадинов Коцев.

Дата: 04.01.2022

Рецензент:.....

(доц. д-р Зорница Стоянова)